

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ
Т.Қ.ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ

«6D041600 – Өнертану»
/кино тарихы мен теориясы/ мамандығы бойынша
PhD докторантураға қабылдау емтиханының
БАҒДАРЛАМАСЫ

Алматы, 2018

1. ӘЗІРЛЕГЕН

Профессор Наурузбекова К.К. « 3 » 04 2018 ж. *К.К. Наурузбекова*

2. БЕКІТІЛДІ

«Кино тарихы мен теориясы» кафедрасының отырысында талқыланып бекітілді

« 3 » 04 2018ж. Хаттама № 9 *К.К. Наурузбекова*

3. КЕЛІСІЛГЕН

Оқу-әдістемелік кеңестің жетекшісі *Г.Б. Гизатова* « 14 » 01 2018 ж.

ЖОО кейінгі білім берудің ғылыми-практикалық орталығының басшысы *Г.Ж. Есенбекова* « 14 » 01 2018 ж.

4. БЕКІТКЕН

Ғылыми істер жөніндегі проректор *К.З. Халыков* « 14 » 01 2018ж.

Докторантураның арнайы пәндері бойынша қабылдау емтиханының бағдарламасы жоғары оқу орнынан кейінгі кәсіби оқу бағдарламалары (магистратура) негізінде құрастырылды.

6D041600 - Өнертану (Кино тарихы мен теориясы) мамандығы бойынша докторантураға қабылдаудың негізгі талаптары:

I. Докторантураға түсуге талапкерлердің мына жағдайларды ескерулері керек:

Талапкерлердің өнер және мәдениет саласындағы туындыларды зерттеу бағытында кәсіби дайындығы болуы керек, әлеуметтік-гуманитарлық ғылым саласындағы негізгі қағидаларды, заманауи технология жетістіктерін меңгеруі міндет, заманауи ғылыми-практикалық мәселелерді тұжырымдап, олардың шешілу жолдарын білуі тиіс.

білуі керек:

- әлемдік және отандық өнер мен мәдениет тарихын, әлемдік мәдени құбылыстардың дамуындағы ортақ заңдылықтары мен өзіндік ерекшеліктерін;

- шығармашылық процесс ерекшеліктері, оларды зерттеудің ғылыми әдістемелері;

- кәсіби мамандық бағытындағы шығармашылық, ұйымдастырушылық, әдістемелік, ғылыми-зерттеу қызметтерінің теориялық негізін.

іскерлігі болуы керек:

- өнертану және көркем сын саласы бағытында ғылыми-зерттеу тақырыптарын қоя білуі, практикалық түрде жүзеге асыра білуінде;

- түрлі ақпарат көздерінен алынған материалдарды сұрыптауда және жүйелеуде;

- заманауи теория мен талдау әдістемелері саласындағы соңғы жетістіктерді пайдалана отырып өздігінен ғылыми зерттеу жұмыстарын жүргізуде.

дағдысы болуы керек:

- сыни талдауда, түрлі саладағы теориялық тұжырымдар мен идеяларды салыстырмалы түрде пайдалана білуде;

- ғылыми зерттеудің жоспарын құруда, зерттеу нәтижесін болжауда;

- зерттеу саласының жүйесін айқын түсінуде, таңдалған ғылыми зерттеу әдістерін сапалы және нәтижелі меңгеруде.

білікті болуы керек:

- білім сапасын көтеруге тиімді зерттеу әдістерін меңгеруде;

- зерттеудің жалпы ғылыми және өнертанулық әдістерінде.

Қабылдау емтихандары «Магистратура және PhD докторантураға қабылдау туралы Ережеге» сәйкес ауызша жүргізіледі.

II. Пән атауы және олардың негізгі бөлімдері

1 пән «Кино семиотикасы»

«Кино семиотикасы» курсының мақсаты – кинематографты жеке мағыналық белгілер жүйесінде немесе жүйелер жиынтығы түрінде қарастыратын кинотану ілімінің әдістемелік бағытын зерттеу. Кино семиотикасының зерттеу тәсілдері заманауи лингвистика, этнология, құрылымдық поэтика негіздеріне сүйенеді. Құрылымдық семиотика тәсілдеріне ерекше көңіл бөлінеді.

Бағдарлама мазмұны

Тақырып 1. Семиотикаға кіріспе. Семиотика тарихы. Ч.Пирс и Ф.Де Соссюр семиотика негізін салушылар.

Тақырып 2. Құрылым және мағына.

Тақырып 3. Белгі (таңба). Белгінің түрлері. Символикалық белгілер.

Тақырып 4. Белгілер деңгейлерінің концепциялары.

Тақырып 5. К.Мец теориясы негізіндегі кинематографиялық белгілер.

Тақырып 6. Семиотика және фильм эстетикасы.

Тақырып 7. Семиотика бағытындағы Батыстық кинотеория

Тақырып 8. Ю.Лотман теориясы негізіндегі белгілер жүйесі

Тақырып 9. Кино тілінің эволюциясы.

Тақырып 10. Кино семиотикасы және киноэстетика мәселелері.

Тақырып 11. Заманауи киноүрдіс, кино семиотикасының жаңа тенденциялары

«Кино семиотикасы» пәнінен емтихан сұрақтары

1. Семиотика және коммуникация теориясы
2. Француз структурализмі. К.Леви-Стросстың құрылымдық-семиотикалық талдау тәсілдері.
3. Ролан Барт семиологиясы
4. Экран мәдениетіндегі белгілер жүйесі (символ)
5. Ю.Лотман концепциясы негізіндегі құрылымдық-семиотикалық түсінік.
6. Р.Барт еңбектеріндегі құрылымдық-семиотикалық ғылыми тұжырымдар.
7. Киношығарма құрылымындағы кеңістіктің семиотикалық негіздері
8. Ю.Лотман еңбектеріндегі коммуникацияның семиотикалық моделі
9. Өнердің кеңістіктік түрлері
10. Постструктурализм және Жиль Делез теориясы
11. Жарнама саласындағы семиотика
12. Крейдлиннің семиотика теориясы
13. Кино семиотикасының эволюциясы
14. Семиотика жүйесінің динамикалық моделі
15. Мәтін және семиотика мәселелері
16. Жалпы мәдени саладағы символизм мәні
17. Белгілер деңгейінің концепциясы
18. К.Мец теориясы негізіндегі кинематографиялық белгілер.

19. Семиотика бағытындағы Батыстық кинотеория
20. Ю.Лотман теориясы негізіндегі белгілер жүйесі
21. Семиотика және фильм эстетикасы
22. Құрылым және мағына
23. Кино тілінің эволюциясы.
24. Жиль Делез теориясы негізіндегі белгілер жүйесі
25. Кино семиотикасының жана тенденциялары

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1. Добин Е.С. Поэтика киноискусства. – Москва: Искусство 1961.
2. Лотман Ю. Семиотика кино и проблемы киноэстетики. – Тал, 1973.
3. Егоров А.Г. Проблемы эстетики. – Москва: Сов.пис., 1974.
4. Кракауэр З. Природа фильма. Реабилитация физической реальности. М,1974.
5. Гинзбург С. Знак и образ в киноискусстве. Сб Проблемы совр.кино, 1976
6. Иванов В.В. Очерки истории семиотики в СССР, М.1976
7. Мачерет А.В. О поэтике киноискусства,Москва: Искусство 1981
8. Ждан В.Н. Эстетика фильма. – Москва: Искусство 1982.
9. Туровская М. Семь с половиной, или фильмы Андрея Тарковского, М., 1991
10. Фрейлих С. Теория кино: От Эйзенштейна до Тарковского, М., 2002
11. Андрей Тарковский Архивы, документы, воспоминания, М., 2002
12. Аронсон Олег. Метакино, М., 2003
13. Ямпольский М. Язык-тело-случай: Кинематограф и поиски смысла. М., 2004
14. Мазин В. Сновидения кино и психоанализа. М.2012
15. Жиль Делез. Кино. М. 2016

Қосымша:

1. Арнхейм Р. Кино как искусство. М., Изд.во иностран.лит. 1960.
2. Аристарко Г. История теорий кино. – Москва: Искусство 1966.
3. Балаш. Кино, становление и сущность нового искусства. – М, 1968.
4. Базен А. Что такое кино? – Москва: Искусство 1972.
5. Власов М.П. Виды и жанры киноискусства. – Москва: Знание, 1976.
6. Герасимов С.А. Жизнь. Фильмы. Споры. – Москва: Искусство, 1971.
7. Гинзбург С.С. Очерки теории кино. – Москва: Искусство 1974.
8. Шкловский В. За 60 лет. Работы о кино. М., 1985.
9. Ямпольский М. Демон и лабиринт. М., 1999
10. Режиссерская энциклопедия. Кино Европы. – М.,НИИК, 2002.

2 Пән «Өнер теориясы»

Пәннің мақсаты оқу бағдарламасындағы жеке бөлімдердің нақты зерттеу бағытын айқындау. Негізгі теориялық бөлімдердің айқындалу арқылы жалпы өнер теориясының зерттеу бағыттары құрастырылады. Әр бөлімнің өз ішінде жалпы және универсалды постулаттар беріледі, өнер теориясы түсініктерінен қысқаша сипаттамалары келтіріледі, бейнелеу өнері, кино және драматургия салаларының өзекті деп танылған тақырыптарын зерттеу мүмкіндіктері қарастырылады. Терминологиялық, түсініктемелік сұрақтар төңірегіндегі мәселелерге көп көңіл бөлінеді, теориялық зерттеудегі дәстүрлі тәсілдер мүмкіндіктері айқындалады.

«Өнер теориясы» пәнінен бағдарлама мазмұны

Тақырып 1. Кіріспе. Бейне және драмалық өнер

Тақырып 2. Драматургия теориясы

Тақырып 3. М.М. Бахтин бойынша хронотоп түсінігі

Тақырып 4. Драмалық көріністің екі механизмі: кейіпкер қателігі және карнавал жағдайын тудыру тәсілі

Тақырып 5. Трагедия - жанр.

Тақырып 6. Драма - жанр.

Тақырып 7. Мелодрама - жанр .

Тақырып 8. Комедия - жанр .

Тақырып 9. Кино тілінің эволюциясы

Тақырып 10. Анимациялық фильмдердегі драматургия

Тақырып 11. Драматургияның фольклорлық түрлері.

Тақырып 12. XX ғасыр өнері

«Өнер теориясы» пәнінен емтихан сұрақтары

1. Өнердегі мақсат негіздері және шығармашылық белсенділіктің прагматикалық аспектілері
2. Шығармашылық қызметтің шығу тегі және оның діни-ғибадат бастамалары
3. Магия және теургия адамның креативтік дарынының алғашқы формалары
4. Шығармашылық - экзистенциалистік тәжірибе ретінде және өміршең ортаның қалыптасуы
5. Шығармашылық - адамның ішкі жан дүниесінің айнасы.
6. Өнер - бейнелік жүйемен қарым-қатынас формасы ретінде
7. Бейне және дүниетаным. Әлем бейнесі - жеке адам бейнесінде.
8. Бейнедегі тиімділік пен ұтымдылық /Рациональное и иррациональное в образе/.
9. Астарлы табиғат бейнесі объектіге қатысты тұрақты және белсенді сапа конфигурациясы ретінде.

10. Шығармашылықтың медиалық қырлары
11. Хронотоп - кеңістікті-уақыттық түсінік ретінде
12. Трагикалық конфликт.
13. Драматургияның фольклорлық түрлері
14. Фольклордың көркемдік ерекшеліктері
15. Кино тілінің эволюциясы
16. Трагедия әдебиеттегі жанр ретінде
17. Трагедия кинодағы жанр ретінде
18. Мелодрама кинодағы жанр ретінде
19. Комедия кинодағы жанр ретінде
20. Анимациялық кинодағы жанр түрлері
21. Анимация түсінігі және түрлері
22. XX ғасырдағы экономикалық жағдайдың өнер саласына әсері
23. Өнердегі инсталляция
24. XX ғасыр басындағы постмодернизм
25. Символизмнің жалпы мәдениеттегі орны

Әдебиет тізімі

Негізгі:

1. Эйзенштейн С.М. Избранные произведения в 6 т. - М., «Искусство», 1964.
2. Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. М. «Художеств. Литература», 1975.
3. Тодоров Ц. Поэтика. Сб. «Структурализм: «за» и «против». - М., «Прогресс».
4. Тынянов Ю. Архаисты и новаторы. - Л., «Прибой», 1929.
5. Фролов В. Судьбы жанров драматургии. - М., 1979.
6. Гёте И., Шиллер Ф. Переписка, т. 1. - М.-Л., 1937.
7. Ильина Т.В. История искусств. Русское и советское искусство. М. Высшая школа, 1989.

Қосымша

1. Тынянов Ю. Архаисты и новаторы. - Л., «Прибой», 1929.
2. Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. М. «Художеств. литература, 1975.
3. Тодоров Ц. Поэтика. Сб. «Структурализм: «за» и «против». - М., «Прогресс».
4. Петров В.Н. На рубеже двух столетий. М. 1978.

3 Пән «Заманауи кино өнерінің өзекті мәселелері»

Пәннің мақсаты: болашақ зерттеушілерге әлемдік және отандық кинематографтағы болып жатқан заманауи құбылыстарды өнер теориясындағы жаңа зерттеу тәсілдерімен қарастыруға мүмкіндік беретін ғылыми әдістерін тереңдетіп оқыту, сондай-ақ, шығармашылық-ғылыми ізденіс жұмыстарын тиімді ұйымдастыру тәсілдерін меңгеру, кино өнерін қоғамдық сананың тарихи қалыптасқан арнайы формасы ретінде қарастыруды түсіндіру, кино теориясының даму заңдылықтарын меңгерудегі өзіндік көзқарасты қалыптастыру және кино өнерінің қоғамдағы орны мен әлеуметтік маңызын айқындау.

Бағдарлама мазмұны

Тақырып 1. Әлемдік кино кеңістігіне ену және әлемдік киноүрдістің тенденциялары: киноанализ және заманауи Америка киносы

Тақырып 2. Әлемдік кино кеңістігіне ену және әлемдік киноүрдістің тенденциялары: киноанализ және заманауи Иран киносы

Тақырып 3. Әлемдік кино кеңістігіне ену және әлемдік киноүрдістің тенденциялары: киноанализ және заманауи Батыс Европа киносы

Тақырып 4. Әлемдік кино кеңістігіне ену және әлемдік киноүрдістің тенденциялары: киноанализ және заманауи Шығыс Европа киносы

Тақырып 5. Әлемдік кино кеңістігіне ену және әлемдік киноүрдістің тенденциялары: киноанализ және заманауи Жапон киносы

Тақырып 6. Әлемдік кино кеңістігіне ену және әлемдік киноүрдістің тенденциялары: киноанализ және заманауи Қытай киносы

Тақырып 7. Әлемдік кино кеңістігіне ену және әлемдік киноүрдістің тенденциялары: киноанализ және заманауи Ресей киносы

Тақырып 8. Әлемдік кино кеңістігіне ену және әлемдік киноүрдістің тенденциялары: киноанализ және заманауи Орталық Азия киносы

Тақырып 9. Әлемдік кино кеңістігіне ену және әлемдік киноүрдістің тенденциялары: киноанализ және заманауи Қазақстан киносы

Тақырып 10. Заманауи киноүрдісінің әлеуметтік концепциясы

«Заманауи кино өнерінің өзекті мәселелері»

пәнінен емтихан сұрақтары

1. Заманауи кино өнеріндегі эстетикалық тенденциялар
2. Голливуд киносындағы заманауи тенденциялар
3. Дэвид Линч фильмдеріндегі стилистика
4. Тәуелсіз кино өнеріндегі жаңа эстетика, кино тілінің трансформациялануы

5. Режиссурадағы, драматургиядағы жаңа ағым, монтаж тәсіліндегі жаңалықтар, ритм ерекшеліктері.
6. Заманауи коммерциялық кинодағы музыка
7. Заманауи кино эстетикасындағы шығармашылықтың көркемдік концепциялары
8. Заманауи Иран кино өнеріннің өзіндік ерекшеліктері:мәдени қақтығыс
9. Иран киносы: әдебиет пен кино байланысы
- 10.Әлемдік киноқауымдастығының Иран киносына деген қызығушылығы
- 11.Заманауи киноүрдіс: Батыс пен Шығыс киносы
- 12.П.Гринуэй – кинопостмодернизмнің көшбасшысы
- 13.Д.Джармен фильмдеріндегі жаңа бейнелік шешім тәсілдері.
- 14.АҚШ киносындағы постмодернизм дәуірі.
- 15.Квентин Тарантино фильмдеріндегі киноның жаңа тілі.
- 16.Жапано киносындағы жаңа толқын.
- 17.Нагиса Осима – жапон «жаңа толқын» киносының көрнекті режиссеры
- 18.Режиссер Вонг Кар-Вай фильмдеріндегі бейнелік қатар, монтаждың жаңа тәсілдері.
- 19.Драматургиядағы, режиссурадағы жаңа ізденістер: Иран киносының көрнекті өкілдері - Мохсен Махмальбафф, Аббас Кьяростами.
- 20.Заманауи Қытай киносындағы жаңа стилистика, жаңа эстетика
- 21.Заманауи Ресей киносындағы әлеуметтік сипат
- 22.Заманауи Ресей киносы: жаңа драма және оның кинематографқа әсері
- 23.Заманауи киноүрдісінің әлеуметтік концепциялары
- 24.Жаңа кезең өлшемі – виртуальды кинематограф кеңістігі
- 25.Қазақ киносындағы заманауи тенденциялар

Әдебиет тізімі

Негізгі:

1. В.Божович. «Современные западные кинорежиссеры». – М.: «Наука», 1972.
2. Леон Муссиак. Избранное. М., «Искусство», 1981
3. Мартынов Л. «Кинематограф Куросавы» – М., 1982
4. Киноэнциклопедический словарь. Москва. 1986
5. Тадао Сато «Кино Японии» – М., 1988
6. Кино Италии: Неореализм. – М.,1989.
7. Ногербек Б. Кино Казахстана, Алматы, 1998
8. Плахов А. Всего 33. Звезды мировой кинорежиссуры. Винница, 1999.
9. Абикеева Г. Кино Центральной Азии. Алматы, 2001
- 10.Режиссерская энциклопедия. Кино Европы. – М.,НИИК, 2002
- 11.Фрейлих «Теория кино: от Эйзенштейна до Тарковского» М, 2002
- 12.Ю.А.Кравцов. Основы киноэстетики.Теория и история кино. СПб,2006
- 13.Ногербек Б.Р. «Экранно-фольклорные традиции в казахском игровом кино». Алматы, 2007
- 14.Ногербек Б.Р. «На экране «Казахфильм». Алматы, 2007

Қосымша:

1. Сб. "Проблемы современного кино". М., 1976.
2. Федерико Феллини./Традиции и новые тенденции в зарубежном кинематографе. – М., ВНИИК, 1984.
3. Нусинова Н.И. О культурных истоках творческого метода Жана Ренуара/ Традиции и новые тенденции в зарубежном кинематографе. – М., ВНИИК, 1984.
4. Трюффо о Трюффо. – М., 1988.
5. С.Медынский. Компануем кадр. М. Искусство, 1992
6. А.Митта. Кино между адом и раем. Москва, 1996
7. Бейли К. Кино: фильмы, ставшие событиями. – СПб., 1996.
8. Делёз Ж. «Кино. Образ времени и движения», Москва, 2004
9. Дмитрий Салынский: «Память композиции: вторая семерка и все остальное» «Киноведческие записки», №82. 2007
10. Лидия Канашова: «Изобразительно - выразительные средства шведской классической киношколы» «Киноведческие записки», №81. 2007
11. Елена Дульгеру: «Небесные свадьбы Эмира Кустурицы: - Портрет режиссера», «Искусство кино», 2007
12. Бертолуччи Бернардо «Путешествие» // Искусство кино, №2, 1997
13. Пазолини Пьер Паоло «Теорема», - М., «Ладомир», 2000
14. Бондаренко Е. Крупным планом Микеланджело Антониони Путешествие в мир кино, - М., ОЛМА-ПРЕСС Гранд, 2003.
15. Аронсон О. Ст. «Имманентная биография. Кино и семиотика реальности Пьера Паоло Пазолини». Изд. «Ад Маргинем», - М., 2003
16. Плахов А. Трюффо по-казахски. // Искусство кино, 1992, № 3
17. Цыркун Н. Как выбрать между круглым, кислым и зеленым. // Искусство кино, 1992, № 12
18. Дикий Восток. // Азия кино, рубрика Ворота Расемон. 1993, № 3